

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Annalivm Trevirensium

Masen, Jacob

Augustae Trevirorum, 1676

Liber X. Ioannes XIII. Pap. Otto I. Imp. Rex Loth.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12542

LIBER X.

Ioannes XIII. Pap. Otto I. Imp. Rex Loth.

Acceptâ Henrici Archiepiscopi morte, Treverici An. Chr. 965
 proceres Theodoricum summæ ædis Archidiaconum, & Præpositum Moguntinensem, probante Ottonne, substituere, naturâ, doctrinæque ac pietatis exercitatione, ad illam dignitatem excultum.

Otto verò, quæ Dei in illum benevolentia, ex tragica illa Italiæ concussione, post electum jam approbatione omnium Joannem XIII. superstes, per Moguntiacos Trevirosque secundo Rheno delatus Agrippinam, à Brunone fratre, Mathilde Matre, Gerberga sorore, Lotharioq; Galliarû ex illa Rege, & Nepote ex eodem Carolo, ac totius populi solenni applausu, exceptus est. Istic quoq; Henricum Ottonis fratrem Saxoniam Ducem ad fuisse, & tum Lothario Regi, tum fratri excipiendo perquam magnificè invigilasse, memoratum est. Et ab illo quidem postquam trabeatus à tergo tulisset ensen, non spernendo terrarum inter Rhenum Osnamque donatum tractu, recensent. Baculum quoque stolamque D. Servatii nactum intulisse Saxoniam, erectoque super Boda fluvio Monasterio, Mathildis hortatu, in hoc condidisse referunt: Trajectenses tamen subsecutos, partem illarum astu rursus subduxisse. Certè in monte Quidlinburgico Saxoniam Parthenonem S. Servatio sacrum à Mathilde excitatum constat. quæ facultates suas late in pios usus, etiam apud Treviros memoranda, sparsit. Et quando similes nobis Saxoniam dabit, quales primi illi fuerunt Christianæ religionis proceres? aut illi hoc religionis studio delirarunt, aut posterii desipiunt.

Otto Imp. ex Italia reversus Colonia excipitur.

Henricus frater Saxoniam Dux, cum Mathilde Matre Monasteria & Reliquias SS. amant.

Theodoricus consobrini Metensis Episcopi pietas.

tus est, vir eximia morum probitate spectatus, cui divinitus objecta fuisse omnium successorum huius Ecclesie nomina memorant, pro cuiusque merito, auro, argento, plumbóve, in tabula exarata. cumque suum argento signatum reperisset, dicere solitum, laboraturum se pro viribus, aut auro signetur: Sanctoque ob id Vincentio Martyri in Metensi insula constituisse Monasterium, quòd hanc, reor, citra victoriam palmam non speraret.

Bruno Col.
Archiep. mo-
xitur

Bruno subhæc, nuntiata Ottonis Burgundie Ducis morte, discordie inter nepotes, de heriscundis sequanorum agris, futurus arbiter, dum ascendit, Rhemis mortem ex febris oppetiit, non absque sanctitatis, etiam in isto civilium negotiorum æstu, quo jactatus est favore Coloniæ magno procerum, in quibus & Theodoricus Archiep. ductus comitatu, in Augusto, quod cœperat, D. Pantaleonis monasterio sepultus est. Trevisa

Illius facinus
Treviris in
clavo Domini
subtrahendo
admissum.

fui memoriam, pio, ut benignè loquar, reliquerat astu, dum clavum Domini subducere, alio persimili in loco cum substituto conatus, custodem ejus thesauri preceptioque ad hoc perpetrandum facinus induxerat. Sed hic, dum linteolo exceptum clavum jam liminibus templi effert, profluentem è sinu cruorem ubertim conspicatur. quem dum à sacro manare clavo observat, sacrilegii horrore territus, crimen factumque profitetur, templique arario clavum, pudorem Brunoni reliquit, quem vultu quoque erubescere professus est, ut solus ruborem clavus non contraxerit. ignoscendo minus crimine, nisi devotio persuasisset.

An. Chr. 966

Otto in Trev.
Ecclesiam li-
beralis.

Otto porro Imp. rebus in Germania ac Lotharingi compositis, Trevirensi etiam Ecclesie liberali dono ex Rhenensium Comitum, ob maleficia proscriptorum, bonis ex Nasagovv cohonestata, se rursus in Italiam adversus Pontificem tumultuantem contulit, Berengarium & Adelbertum fil. capita factionis gladio melluit, suspendioque, cæcitate, exilio, aliisque in alios poenis, pro delictorum gravitate, animadvertit: ut quod alii jussu

In Italos re-
belles severo

tiam, alii, pro affectuum varietate, crudelitatem sine in-
terpre-

terpretati. certè non nisi *extremâ* necessitate ad hæc compulsus, indulgentia præteritorum evincere videtur. Româ peractis Christi Natalitiis Ravennam cum Pontifice digressus, institutâ synodo, de Sclavorum ultra Albim, Saxoniz confiniibus, recens ad fidem institutis salubriter decretum est; suas ut haberent dioceses, & Magdeburgo gauderent Metropoli, cui Adelbertus Sanctimaximianus, nuper Ruthenis frustra datus Episcopus, cum pallii Româ accepti dignitate, præfatus est.

Otto Junior subinde in Italiam ad patrem evocatus, post habitum Wormatiæ Procerum concilium, abiit, ibidemque Romæ Imperatoriis à Joanne insignibus ornatus, Augustusque salutatus est. Ejus in comitatu adfuisse utrumque Theodoricum Trevirenses ac Metensem Episcopum verisimile est. tum ut utrumque honestarent Imperatorem, tum ut suæ uterque ad sacra Apostolorum limina (quod olim frequentissimum Episcopis, & post quinquennia pane vim obtinebat) vacaret pietati.

Et tanè privilegium diplomate Pontificio concessum anno 959. ad XI. cal. Febr. illud testatur. quo, veteri prerogativa honoris, inter Galliz Germanizque Episcopos, primatus illi defertur, & proxima à legato pontificio, vel illo absente ab Imperatore, seu Vicario Pontificio, sedes datur. *Trevirensis Præsul, ait, post quem libet ordinarium legatum A. S. primum inter alios Pontifices locum obtineat, & si Missus Rom. Ecclesie defuerit similiter post Imperatorem sive Regem sedendi, sententiam edicendi, & Synodale judicium canonicè promulgandi, primatum habeat. Vtpote in illis partibus vicarius sedis Apostolica meritò constitutus. Neque enim dignum est, ut illius Ecclesie Præsul aliquo tempore ceteris non habeatur Prelatus, cujus honor, in illis partibus sub ipso Apostolorum principe excitis primatus. His addit veterum jurium confirmationem, & auctoritatem, in reliquis ejus diocesis Ecclesias ac Monasteria,*

967

Ravenna in Synodo Magdeburgum Sclavorum Metropolis statuitur, cui Adelbertus Trev. datur Episcopus.

968

Otto II Romæ coronatur.

NB. Visitationem SS. liminum Anaclethus & Zacharias Papa quotannis, Gregorius M. quot quinquennis statuerat.

dist. 93.

969

Primatus Trev. Arch. rursus definitus.

An. Chr. 970
Theodorici
Met. Episco-
pi ad impe-
trandas fa-
cras Reliqui-
as ardor.

ex fundatorum mente subiecta, tribuit. Theodorici
verò Metensis cum adesset exorcismo, quo Damon
furente eiectus per admotas D. Petri catenas fuisset, in-
iectaque illam manu attinisset, cum dicto: *manum
citius, quam catenam tam potentem relicturum*, ad in-
tercessionem Imperatoris adstantis, unus eidem ex ce-
tenta annulus, Pontifice indulgente, cessit. felici hoc
donum pertinaciâ consecutus, quòd demissis vix preci-
bus impetrasset. adeò quædam nonnunquam importu-
nitas ad obtinendum est opportuna. Nec his acquie-
vit; sed, quæ illius erat apud Ottonem Pontificemque
gratia, de capillis quoque S. Petri, sanguine D. Stephani,
Craticula S. Laurentii, ac denique S. Lucie corpus,
quod Corfinio ex Italia Metas transtulit, pro voto est ab-
secutus. quibus ad locupletandam sacris Reliquiis Ec-
clesiam Vincentianam à se in urbis insula conditam sacra-
tè usus est.

972

S. Wolfgan-
gus Treviris
digressus,
tandem Ratis-
bonæ Epi-
scopus Mo-
nasterium S.
Emmeramii
restituit.

Et D. Wolfgangi celebratæ apud Treviros sanctita-
tis viri huc spectat promotio. Is post Henrici mortem,
frustra Brunone Coloniensium Antistite retinente, ad
Herciniae silvæ latebras, solitudinis amore, confugerat.
Hinc verò ad gentiliū salutem jam sacerdos egressus,
dum per Danubii tractus ad Pannoniam usque, per Ale-
manniam Noricumque cum Operarum manu vagatur,
Ratisbonæ denique, Ottonis Junioris voluntate, Epi-
scopale munus suscipere coactus est, insigni cum Ec-
clesiæ, tum monasticæ in S. Emmeramii cœnobio re-
ductæ bono. Nam evocatis Treviris ex Sancti Maximo
cœnobitis, disciplinam primò, deinde, & bona, à Prin-
cipibus dynastisque alienata, ex fundatorum mente re-
stituit. Ramvoldum quoque patruelem, Trevericâ in
aulâ Sacellanum & collegam, regularis disciplinæ per-
mantem, Religiosis Abbatem imposuit, suæque non re-
rò subduxit familiæ, quæ in illorum pauperumque usus
insumeret laurè sat pransus, ubi his nil deesse compe-
risset, ut qui ex horum abundantia suas opes metum-
tur.

Otto inter hæc suam in Saxoniam ab Italia reversus, cum filio sponsam Theophaniam, Græci Imperatoris filiam ex oriente pro eodem petitam, simul adduxit, legationibusque diversorum Principum honoratus, se Mimmeliæ, peractâ hujus vitæ fabulâ, ad fatalem lectum lethumque Nonis Maji composuit. Quem qui *Magnam* dixerunt, una satis voce laudasse videntur. Trevirensis Ecclesia, præter alia illi beneficia, jus cundæ per dicecesin monetæ debet: antehac incon-

cessum. Anno insequenti Otto II Wormatiensi in Confitio, per dicecesin suis terminis, cis ultraque Mosellam Gelbin, Lesuram, Sarâ, Suramq;, descriptam, plenum nemorum fluviorumque, ad venandum piscandumque, usum concessit, vestigialium solo jure retento, quod postea Carolus IV Imp. contulit.

Subinde Theodoricus, Romanum rursus iter ingressus, à Benedicto VII privilegiorum à Joanne Papa concessorum, non modo confirmationem, verum etiam cellam quatuor Coronatorum Romanâ in urbe obtinuit: ut divertentes, per ampla istic hospitali sede, exciperentur Trevirorum Antistites; nec alieno beneficio, aut ære suo imposterum indigerent. Nec domus sola collata est, sed ut habet diploma, cum omnibus appendiciis suis, aquis scilicet, aquarumque decursibus, pratis, pascuis, vineis, silvis cultis & incultis; curtilibus & mansis. Quæ omnia, inquit, fratri nostro Theodorico S. Trev. Ecclesia Archiepiscopo, vicarioque nostro carissimo, in partibus totius Gallia & Germania, ac per eum cunctis successoribus in perpetuum possidenda, tenenda, ac ordinanda, per hujus nostræ Apostolicæ præceptionis seriem tribuimus, &c. 16. cal. Febr.

Reversus Archiepiscopus S. Martini (sub D. quondam Benedicti regula florens monasterium) quod sub Henrico decessore post Alberici Præfulis mortem Clerici, solutionis vitæ, occupaverant, revocare ad præcæ normam disciplinæ aggreditur, divino utique impulsu

Otto ab Italia cum filio reversus in Saxoniam moritur.

An. Chr. 973

Trevirensis Ecclesiæ jus monetæ cundæ tribuit.

974

Otto II jus silvarum & fluminum pro venatione & piscatione donat.

975

Cella 4 coronatorum Romanæ cum omni proventu Archiepiscopis Trev. datur.

Theodorico S. Martini Trev. Monasterium instaurat, postquam Canonitu,

nici in vaso-
res divinitus
puniti essent.

monitu, Clericorumque dissolutorum castigatione, Hi enim IV. Nonis Julii, qui dies translationi D. Martini sacer, ad deblaterandum magis, quam psallendum sacrum precum Officium in choro sociati, dum, sine animo sensuque devotionis, illud deproperant, repente per spectabilem venerandumque pontificali in habitu senem (Magnericum redivivum sentires) interpellantur voce, quam pro homine, augustiore: *Exite ignavi, exite: Monachus Martinus fuit, non Canonicus.* Tum enimvero horrore ac terrore pleni, non templum tantummodo, verum domicilium quoque, ceu fatale habitatoribus futurum deserunt: nec tamen mortem, brevi omnes consumentem, effugerunt. Inde loci deserta, & quibusvis pervia facies, sine cultore ac tecto squalebat, prædique in nobilium raptorum manibus, ceu in spoliū versa, profanis usibus serviebant. Hæc igitur Deo. ejusque cultoribus restituere Theodorico curæ fuit. Reparata testa, bona repetita, Monachi restituti, eisque datus, & prudentiâ, & religione excellens Abbas, Engelbertus. Privilegia à B. Magnerici ætate indulta, jus ferendæ mitræ, Præsulisque cooptandi, diplomate pontificio, stabilita sunt.

Epternacense
Monasteriū
ab eodem,
Sigefrido
Comite fa-
vente, resti-
tutum.

Ottonum
memoriam
retinet in E-
vangeliarum
codice, & ju-
se moneta.

Ita Theodorici quoque studiis promota Epternacensium D. Willebrodi Religiosorum securitas est. Galeatos illud hætenus Abbates, dynastas videlicet. Comitèsque locorum sustinuerat. cum Sigefridus Comes nuper religione tactus, Clero, qui istic vixerat, emoriente, ab Ottone Magno impetravit; ut, monasterii instituti reductis viris, Ravangerus Abbas, exploratae virtutis vir præsideret. Qui illam brevi restituit loci faciem cultumque; ut quadraginta cœnobarum numero ac religione effloresceret. Unde & Otto II cum Theophania conjugæ loci sanctitate delectati, in ceteris beneficiis, monumentum affectus sui reliquere Evangeliorum Codicem aureis obductum bracteis, in quo sub D. Benedicti effigie Otto, sub B. Ludgeri Abbatis icone, Theophania expressa visitur. Quibus postea Otto

Otto III jus monetæ cudendæ regio diplomate adjunxit, ut singuli suæ aliquod munificentia dederint argumentum. quod tamen laudare plures malunt, quam imitari; Cum ut multæ ad participandum his bonis promptæ manus; ita ad augendum pauca.

Nec ipse Theodoricus ita ad Ecclesiæ vigilabat com-
moda, quin nonnunquam (vicio Principum suis place-
re magis, quam prodesse cupientium) in arduis conni-
vendo dormitaret. Etenim summæ ædis Canonici, servitute regularis communisque vitæ pertæsi, quam annis superioribus B. Wolfgangus induxerat, abjecto rigidioris disciplinæ instituto, pristinam rursus libertatem separatis familiis, indulgentiâ Principis sui, amplexi sunt. Quod exemplum reliquos ad S. Paulinum Trevis, S. Castorem Confluentia, ac vicinis in Diocesis Moguntiacos, Wormatienses, ac Spirenses imitatione traxit, ut ad libertatem prona omnibus, velut è captivitate solutis, via est. Quamvis diffidendum non sit, inter homines regularis disciplinæ impatientes, commune domicilium victumque plus incommodi, quam emolumenti adferre, ut infectas præstat oves à grege separari. Quæ fortasse ratio, momenta utriusque vitæ expendentem Theodoricum excusabit. Quis enim in tali collegio omnium integritatem speret, quando nec in Apostolico hæc reperta est? Pœnituisse tamen facti Trevericos, resumpta postea sub Ludolpho communis vitæ disciplina, ostender, quanquam, ut mutabilis affectio est mortalium, & hujus demum pœnitentiæ subierit pœnitudo.

Beati tamen Paulini Clericorum à vastitate ortam tenuitatem, uti & cœnobarum ad Martyres indigentiam sua Theodoricus liberalitate sustentavit, disciplinamque hujus loci, Adeodato Abbate præposito, jacentem crexit. cum in mortali hac rerum inconstantia, ut paucorum hominum illibata semper valetudo constat; ita hæc quoque cœnobarum corpora suos quandoque morbos patiantur, quæ remediis opportunis sunt

An. Chr. 976
Theodoricus
indulgentiâ
Canonici à
communi vi-
ta legibusq;
recedunt.

An. Chr. 977
B. Paulini Ca-
nonicis &
cœnobarum ad
Martyres
subvenit
Theodoricus.

B. Gangulpho Moguntia Ecclesia fundat & Canonicos, ubi & moriens sepelitur. sublevanda. B. Gangolpho impensè etiam deditur Princeps Moguntiaë sacram eidem cum XII Canonicorum Collegio suis opibus instruxerat. Quam cum divertisset, vitam istic corpusque in eisdem ædis tumulo reliquit, vir longiori ævo pontificatùque dignissimus, qui religioni eruditionem raram copularat, scribendis etiam Sanctorum actis intentus; ut animo imprimeret, quæ chartis; & agenda scriberet, qui agebat scribenda. Ex vetustis Bibliothecæ hujus loci Matthiæ anæ membranis, extant versus, qui vitam ab eo S. Luidis Virginis conscriptam testantur. Quorum aliquos Broverus cum synopsi vitæ avido lectori suppeditabit.

Vitis SS. etiã scribendis delectatus.

978 Egberti successoris generis ac virtus.

Egbertus in defuncti sedem adscitus, illustri natus genere, Patre Theodorico Hollandiæ II Comite Hildegarde matre Ludovici Transmarini Regis filia: vitam tamen innocentiam & flagranti pietatis ardore illustrat. D. Adelberto S. Willibrodi discipulo, cui Pater templum, Monasteriumque Benedictinæ legis, Egmondæ constituerat, jam addictus à teneris. Huic, cum valetudinem receptam debuisset æger, seipsum non ingratus consecravit, adoleveratque eâ pietatis virtutumque specie, quæ Trevericâ dignum insulam reddebant.

Otto II. Bavaros & Lotharingos rebelles frãgit.

Otto inter hæc dum bellis adversus Pannones Bohemosque occupatur, & ab Henrico nepote Bavarie Duce, ad stipulante Henrico Carinthiæ Duce, latius regnum captantibus; & Lotharingiæ proceribus, Lothario Caroloque nepotibus ex Gallia suffragantibus, rebellionem impetitus, par tamen omnibus, quæ hostibus, quæ seditiosis amicis fuit. Hostibus igitur pacem, amicis gladium obtulit; ut ad illos gladium, ad hos pacem, opportunius transferret. Carolo tamen Nepoti, ne totam armaret Lotharingiam, eam cessit partem, quæ Rheni inter Mosamque, Metim, Tullum, Nancejum, & Alsatia continetur, finia ambit, mediis eis quæ ex dote Gerbergæ Matris obtinebat, Ducemque Lotharingiæ passus est haberi. Lothario ad hæc fratre invito, armisque etiam repugnante Hanon

Carolo Nepoti parem cedit Lotharingia.

Hanonia etiam Lovaniumque suis indultum Comitibus. Superior Mosellæ pars aliis Mosellaniæ Lotharingiæ Ducibus concessa. Trevirorum verò diocesis Germani Imperatoris partes est secuta. Hac Otto divisione Lotharingiæ semper fluctuantis & inquietæ ditiones curasque partitus, Henricum Bavariæ Carinthiæque utrumque bello aggressus, in potestate victor habuit, Trevirosque exulatum misit, unus jam urbis familiarique angustiis contentos, quos integri ante Ducatus non capiebant, ita multa possidentibus desunt multa, pauciora nihil habentibus.

Lotharius porrò neque Cæsaris illa Lotharingiæ partitione contentus, quâ frater ipsi Carolus præhabitus fuisset, improvise sese exercitu in hanc effudit, ad eum ut imparatum ad bella Imperatorem hærentem Aquisgranipænè oppresserit. Quare, cum justam Otto indignationem concepisset, ingentibus, quantum repente licuit, copiis quaquaversum evocatis, fugientem Parisios usque consequitur, ac deinde nemine resistente, non illis solum agris, verum & Rhemorum, Laudunensium, Suessionumque latè vastitatem infert: Ecclesiis tamen religiosè abstinens, ne contra alios, quàm homines pugnare videretur. Cum interea Lotharius Hugonis Capeti subsidiis auctus, gravem prædâ militem, ideoque & pugnæ & fugæ minus idoneum, non levi ad Axonam flumen clade multarit. ubi tamen S. Wolfgangus erectis ad cælum manibus, pro avertendo suorum discrimine, prævius ipse flumen ingressus, sequi milites iussit, incolumesque quamplurimos in altera contra hostes ripa stitit. Hæc victoria Lothario ad pacem impetrandam profuit, quam prior ipse violarat. Tractus enim Vabrensi apud Charem amnem uterque Regum convenère, abolitæque injuriarum memoriâ, & jus omne in Lotharingiam abdicante, ut ferunt, Lothario, pax jurata est, Carolusque in Germanici imperii societatem illâ, quam obtinuerat, Lotharingiæ parte receptus est.

Bavariæ Ducem Henricum Treviros ad exilium ablegat.

Lotharius Ottonem, ob Carolum fratrem sibi prælatum bello petit, quo variâ sorte gesto Lotharingiæ tandem se jure abdicat.

979
Carolus cum Lotharingia Germaniæ adjungitur.

Egber-

Egbertus ad
Ecclesiarum
& Monaste-
riorum resti-
tutionem
conversus.

Templum S.
Matthiæ eri-
git. B. Celso
invento.

De illius ele-
vatione in
synodo per-
oriat.

Velum cum
ejus reliquiis
igne non
consumitur.

B. Wolfilaici
translatio de
cælo proba-
ta.

Egberto Trevirorum Præfule inter hæc præcipuè et
sedit animo cura; quemadmodum collapsas passim
aut devastatione Nortmannorum, aut bonorum spo-
liatione, quæ in procerum militiæque capitum munera,
ipsasque etiam Principum rapinas pleraque cesserant,
Ecclesias ac Monasteria restitueret; à B. Eucharri, quam
nunc S. Matthiæ dicimus, basilica cœnobioque exorsus
est. de illustri igitur templo excitando laboratum pri-
mò est, Ottonisque ad hoc gratia subsidioque usus, fun-
damentis eruendis adhibebat operas: Cum ignoti sese
monumenti epigraphæ aperuît, quæ talis erat;

Sollicitus quicumque cupis cognoscere tumbam,

Præclarus jacet hic nomine, vel meritis

Celsus, quem Dominus vero insignivit honore. &c.

Quintus hic fuerat in ordine Trevirensium Episcopo-
rum, seculo Apostolorum propinquus. Noluit vero
Egbertus, nisi communicata cum Imperatore & aliis
Episcopis re, sepulchrum pandere. quod in synodo In-
gelheimensi, ipse, ut apparet, concilii, juxta acceptum
nuper à Romana sede privilegium, ante alios primus à
Cæsare, tanto orationis pondere affectuque præstitit,
ut egregium aliis pietatis sensum, non sine lacrymis,
injecerit, probarintque omnes, sacræ tumbæ offiumque
venerandorum expositionem. Ergo redux supplica-
tione publicâ ad locum inceditur, sepulchrum ac tumbæ
panditur, tam admirabili cœlestis odoris afflatu, ut
ad immortalium se transisse paradisum repenti præse-
ntes existimarent. Unde ad laudes sancti omnes pigro-
ris, ipseque inprimis Archiepiscopus conversus, ut di-
vinam ejus virtutem oculis omnium exponeret, tenui
velo articulum de sancti digito involvit, jactatque
in admotum aræ ignem, & Missæ sacrificium
pro more peragit, ac subinde innoxium à foculo
velum, applaudente populo, reducit. Sacrum vero
corpus in arâ reliquit, dum novi fabrica templi exten-
deret. Pari sub hæc veneratione Sancti Wolfilaici Di-
aconi ossa Ivodium ex vicino monte transtulit, non sine

Præsentis Dei affulgente gratia, quando largissimus de cælo procedentium agmini affusus imber, sancti fere-
trum planè siccum intactumq; præerit; ut ipsa ad hu-
jus obsequium elementa conspirasse viderentur.

Cum verò Reliquiarum observationi impensè se
Egbertus dederet, Werinum * Agrippinensem conve-
nit Præfulem, impetravitque, ut Baculus S. Petri, quo
alias S. Maternum revocatum ad vitam meminimus, à
Brunone nuper Meris, ubi securitatis causâ latebat, ad
Ulrios traductus, Ecclesiæ Trevirensi, unde prodierat,
redderetur. quanquam, ceu partita hereditate, dimi-
dium Agrippinatibus reliquerit, superiori ad Treviros
parte revocatâ. Baculi caput orbiculatum XII Aposto-
lorum, à posteris incisâs icones continet. Thecâ con-
ditur, quæ bracteis argenteis lamellisque in longum ex-
currentibus tecta, hanc continet inscriptionem: *Baculum*
B. Petri quondam pro resurrectione Materni, ab ipso
transmissum, & à S. Euchario huc delatum, diu hac Ec-
clesia tenuit. Postea Hunnorum, ut fertur, temporibus,
Metim cum reliquis hujus Ecclesiæ thesauris deportatus,
ibi usque ad tempora Othonis piissimi Imp. senioris per-
manfit. Inde à fratre ejus Brunone Archiep. expetitus,
Coloniâ translatus. Junioris autem Othonis Imp. tem-
pore, petente Egberto Trev. Archiep. & annuente Vene-
nerabili Werino Colonia Archiep. ne & hac Ecclesia tan-
to thesauro fraudaretur, in duas est partes transsectus.
Vna, superior videlicet, huic Ecclesiæ reddita, & à Do-
mino Episcopo in hac theca recondita: reliqua cum apice
eburneo ibidem retenta Anno Domini Incarnationis
D CCCC LXXX Ind. VIII.

Hinc Romanus Pontifex nullibi, ut Innocentius IV
in decretalibus refert, nisi in Germania (Treviris nem-
pe) baculo utitur, quod eò transmissus à Petro ad exci-
tandum Maternum fuerit: non per Martialem, ut ait,
nec per Clementem, ut Metenses quidam, ad vendican-
dum hunc sibi baculum commenti sunt; sed per Eu-
therium notum Materni comitem. Hoc autem bacu-
lo Materno.

980.
vel Wari-
num.

B. Petri Bacu-
lus ex parte
reductus.

Decret. ubi
vulgo.

Rom. Ponti-
fex non uti-
tur pastorali
baculo, nisi
in Germania.

Vide in S.
lo Materno.

lo solennia olim decreta, ut alibi monui, obsignabant.)

Ara portatilis in æde summa.

Visitur & in æde summa aliud Egberti monumentum, capsula eburnea scite laborata, quæ portatilis aræ vicem præstitit, illâ epigraphæ. *Hoc sacrum Reliquiarum reconditorium Egbertus Archiep. fieri iussit, & in eo pignora S. servari constituit. Clavum videlicet Domini, dentem S. Petri, de barba ipsius, & de catena, Sandalium S. Andrea Apostoli, aliasque SS. Reliquias. Quæ si quis ab hac Ecclesia abstulerit, anathema sit. In capsulæ tegumento legitur: Hoc altare consecratum est in honorem S. Andrea Apostoli.*

981
Ecclesiæ S. Paulini spoliata Egbertus rursus providet.

Jam, ut desolatam lautè olim fundatarum Ecclesiarum imaginem, atque Egberti in reparando studio liberalitatemque observes, vide quæ in novæ foundationis diplomate, S. Paulini apud Broverum Egbertus anno Dom. Incarn. 981, exhibet. Postquam enim antiquas hujus Ecclesiæ possessiones à diversis collatas exposuisset, subjicit: *Quia omnia supradicta prædicia, partim in beneficium militibus distributa, partim ad usus nostros, ad mensas & ad servitium constituta, monasterio unde ablata fuerant restituere non potui: alias possessiones, ad usus & ad servitium nostrum pertinentes, eodem loco, pro restauratione, concessi. Itaque de beneficio Luthardi Comitis, quod mihi, ipso mortuo sine herede aliquo, ad proprios usus contigit, quidquid in villa Kernt, & in Syrtzenich, Lorich, Hederischrode, atque Cervia, & Grimelrode habui, fratribus Deo & S. Paulino famulantibus, donavi. &c. Et quia eorundem possessionum summa à nobis restituta, vix ad decimam partem pervenit bonorum, quæ fuerant ablata, mihi ac successoribus meis id deinceps constitui, atque banno meo confirmari agendum, ut eadem curâ eademque diligentia ac sollicitudine, quâ domum B. Petri aedificant, & huius monasterio trabes, laquearia, fenestras ponant, casales Dalmaticis, cappis vetustate consumptis meliores succiant. &c. Quæ à Præposito Decano aliisque sum-*

mæ ædis firmata ac consignata fuere. Subscripsit eadem Siffridus, sive Sigefridus supra à nobis memoratus Lutzelburgii Comes S. Maximini Advocatus, propagator gentis.

Huc quoque referendum videtur tempus illud, quo Egbertus penetravit in Italiam, Ottone jam eodem contra Saracenos Græcosque invalescentes ingresso: Unde Henricum Trev. Antistitem Parmæ sepultum reduxit in Treviros, atque in oratorio S. Andreae, quod vicinum summæ ædi excitaverat, illatum condidit. Præcipuè illi tamen curæ fuit, Ottonis gratiâ Sanctorum hinc efferre Reliquias, in quibus SS. Felicis ac Regulæ Tiguri quiescentium; & num. S. Severi, incertum; cum alii Ruotberto hoc pignus tribuant. Certè Egbertus illum à Mosella Meginensi Divi Martini intulisse Ecclesiæ, non sine miraculorum gloriâ, memoratur.

Otto interea aggressus Græcos Saracenosque est, qui conjurata ope imminabant Italiæ, Apuliâ jam occupatâ, cum quibus felici primùm certamine pugnavit in Calabria; sed inauspicato Marte, Italis stationem deserentibus, conclusit; ut cæso ad internecionem exercitu, vix natatu ipse ad biremem emergens, per Theodoricum Metensem Episcopum subductus sit. Dissimulatâ porro offensione, Italiæ proceres, qui ab acie discescerant, convivio exceptos, humanitate cruentâ sicariis conficiendos objecit, Beneventumque injectis flammis consumpsit: ut qui inimicorum ferrum ignesque subterfugissent, amicorum non evaderent, honestius coram hoste perituri. Quam, cum alii vocarent justitiam, alii tamen crudelitatem sunt interpretati, Quod desperatis in rebus fuga, etiam forti viro, non sit exprobranda; nec inepte olim Demosthenes fugam excusans dixerit: *vir fugiens iterum pugnabit.* At, ne iterum fugerent, Otto censuit providendum, Verùm nec ipse Otto diu superstes, ægritudine animi in corpus exundante, febres, atque ex febribus mortem contraxit. Ottone filiolo post se relicto. Quem cum Henricus Dux An. Chr. 984

Baya-

Otto etiam, ægritudine & morte occupatus, filio Ottoni III imperium, quamvis insidiantem Henrico Bavaro, reliquit.

A mulieribus hic educatus viriliter, artibus optimis.

Theodoricus Metensis instructor, ejus quandoque favore abusus.

Egbertus Treviris in siccitate ambarvalium supplicationum autor.

Bavariæ, superiori anno ab exilio receptus in Casaris gratiam, sua in potestate esse vellet, ut pro eodem capesceret imperium, prisca nondum ambitionis inter vincula oblitus, repente is à Joanne Ravennate Pontificis in Germania legato, & Willigiso Moguntinensi Archiepiscopo Aquis Rex inunctus est, & in manibus custodiaque Warini Coloniensis Archiepiscopi relictus, cui illum tamen Henricus Dux, ut sanguine propior, tutelæ specie eripuit. Nec defuerunt è proceribus adulatores qui Regis Henricum titulo honorarent. Sed cum Adelheidis avia, Mathildis amita ac Theophania Mater, delecto procerum Militumque robore adessent ex Italia, hisque & Conradus Franconiæ Dux, alterque Burgundiæ Rex faverent, Henricus, desperatione rerum, Ottonem his cedere coactus est, qui, quod admireris, in gynecæo mulierum educatus, tantâ eruditione rerumque cognitione excelluit: ut *Mirabilia mundi* vulgò dictus fuerit. Theodoricus tamen Metensis Episcopus dum vixit, ejus adolescentiæ moderator fuit, Ottonibus inprimis charus: qui à suo illum consortio agere divelli patiebantur. Cujus postulatis, cum Imperatoriæ ferè aures animusque faverent, Adelberto Magdeburgensium Archiepiscopo defuncto, Giselharius quidam, per Theodoricum ingenti auri argenteive ponderis corruptum, si Ditmaro credimus, occupasse hanc dignitatem fertur. Ita optimos quosque aulae aurique fulgor excecatur, & opibus opes emuntur; quod saepe *qui Episcopatum desiderat, bonas magis opes, quam (ut vult Paulus) bonum opus desideret.*

Egbertus interea Trevirensibus ad pietatem formandis, cum daret operam, annusque superior 983 sterili parturiam siccitate exhaustisset, prævio jejunio (quod barbari, ab interminatione, ut reor, poenæ vocant) ambarvales, quæ etiamnum perstant, supplicationes, hebdomade à Paschalibus diebus tertia indixit. voluitque præter alias Sanctorum Reliquias, ab aliquo summi Collegii Canonico baculum D. Petri præferri, *Quin & earum*

earum Supplicationum autor fertur, quibus pagatim rufici; Curione prævio, prælatâque inter concinentes Cruce, suis quique diebus ad urbem, præcipuâque circum templa, non sine exitio religionis argumento, incedunt. Quas neglexisse piaculi loco habetur, piè exsoluisse, in frugum pecorumque lucro computatur, experientiâ non raro in exemplum productâ.

Florebat hoc tempore Viridunensium Ecclesia, sub excellentis famæ meritorumque Episcopo Wilfrido, qui, inter cetera religionis opera, B. Saturnini Ecclesiam cum divite vectigalium censu superioribus attribuerat annis habitandam Patribus Benedictinis. Voluitque D. Pauli nuncupari; quod illustri miraculorum illic ad sepulchrum suum gloria claresceret Paulus, Eremiticola quondam Trevericus, ac deinde Episcopus Viridunensis, oleo ex venerando illius corpore distillante, cum præsentis morborum diversorum remedio. Vitare tamen hac suâ probitate Wilfridus odia Comitis Sigefridi, Ottonianis partibus infesti, nō potuit. Qui in carcerem abreptum, cum malè tractaret, ab Egberro Trev. Archiepiscopo Pontificis Rom. autoritate armato diris intentatis territus, simul incumbentis subito morbi vi perstrictus, homines divosque adversantes veritus, non solum restituit libertatem Præfuli, verum & honorem, aureâ laminâ cum coronâ, ad principem basilicam, in argumentum illius innocentia, delatâ. Sed Wilfridus hac velut extrema lucta ad mortem comparatus, ubi Adelberoni II Godefridi Viridunensis Comitis filio, Ottoni pari fide obstricto, locum fecisset, æmuli, spretâ Imperatoris infantia, Lotharium Galliarum Regem accersitum Viriduni mœnibus excepere, qui Adelberonem sede expulit, aliosque fautores Ottonis Proceres in Galliam victos ablegavit.

At cum reliquos deinde Lotharingorum, cum fratre Carolo, in fide Imperatoris consistere, Henricum etiam Bavariæ Ducem supplicem non in gratiam solum, verum & intimam quoque amicitiam receptum, aliosque

T

Germa-

Wilfridus
Viridunensis
Episcopus S.
Paulum ex
Trev. Eremita
Episcopus
sanctum hono-
riorat.

Sigefridus
Comes inju-
riam Wilfrido
illatam, per-
calitus per-
strictus, re-
parat.

Lotharius
Rex Gal. Vir-
dunum inva-
dit.

985

Sed ab Otto-
nians territus,
restituit,
& moritur.

Germaniæ proceres Ottonis videret studiosos, ubi hic reperitum ablata miseret, belli metuens, pace iterato firmatâ cessit, & Adelberonem cum ceteris captivorum restituit, eminentem jam tum in adolescente Rege indolem veritus. Nec diu post superstes, Ludovico filio eius nominis quinto, & Carolingorum in Gallia regnantium ultimo locum aperuit.

986

987

Hugo Capetus consanguineus Ottonis Carolingus in Gallia succedit.

An. Chr. 990
Carolus Lotharii frater frustra Hugoni obsisit.

Hic enim annuo veluti magistratu regno simul vitæ que defunctus, Hugonem Capetum fortissimum Parisiorum ex Eudone propatruo in Gallia Ducem, Hugone magno & Hedvige Ottonis sorore natum, dignissimum regno censuit, ac testamento scripsit, degenere magis animo, quam calamo, quòd Carolo patruo, unde Lotharingiæ fluxerunt Duces, neglecto in se Carolo Magno in Gallia regnantis, gloriam sepeliret. Et plerique Galliarum procerum, à Carolo Ottonianis benevolo averti Hugoni adfuere, cum jus patrium sibi armatus Carolus vendicaret. Nam Rhemis anno 990. exceptus, iam spe regni capeffendi plenus, cum anno proximo Laudanum subiisset, inclusus proditusque, & ipse, & conjunx ab Hugone Aurelianum abducitur, atque in carcere ibidem exaritur, nullius, nisi quod regno natus esset, compertus flagitii. Quanquam ignaviæ illi, uti & Ludovico, crimen impositum à Francis fuerit; an ut propriæ defectionis scelus excusarent, an ut probarent alium? Sed regnorum, ut hominum suæ sunt pericula Caroli Magni ad Lotharingos & Germanos proleptum transiit; ut unde orti erant, eò velut ad suos redierunt. Capetorum in Gallia stetit hactenus, & hodieum pro Lotharingia contendit, ac cujus Ducem noluit, ductum non aspernatur. Otto ex Carolo heres in Lotharingia, indulgente Germanorum Imperatore Ottono, successit.

Egberto Trevirorum Antistiti hoc tempore volentem erat, florentia insigni pietatis atque eruditionis laudibus illa intueri Monasteria, quibus ipse ex ruinis forditissimæ que emergendi facultatem, liberali paternaque manu ad-

admotâ, præbebat. S. Matthiæ Monasterium post eductas B. Celsi reliquias, tantâ cœpit sanitatum gratiâ affluere, & miraculorum gloriâ celebrari, ut loci illius sanctitatisque fama latè increbresceret, multique ab ipso Egberto frequenti concione producti debiles, omnibusque capti membris, sani redirent. Ipso coram Episcopo ad populum gravi cohortatione perorante, atque ad Dei laudes, gratiarumque actionem invitante. Quando insigni istic eruditionis laude claruit, operum testis, & ingenii sui monumentis apud Trithemium laudatus, Engelbertus.

Majori tamen id ætatis literarum, etiam exteris traditarum, gloriâ eminebat, celeberrima olim Archiepiscoporum Trevirensium palæstra Mediolacense Asceterium, illi, post Hezzelem Abbatem lubricæ vitæ hominem submorum, Nitardum, ac dein Remigium, pietate ac liberalibus studiis cultissimum virum, præfecerat.

Qui cum scholas aperuisset, tam indigenis, quam advenis excolendis, publicas, illâ eruditionis celebrari hic locus famâ cœpit, ut clericorum istuc ex Gallia ingens affluerit numerus, multique hinc Præfulum educti sunt, Ottonique Germanorum Regi, his etiam viginti annis studiis, Remigium scriptis compellere verbis libuerit. Eiusdem quoque Remigii lucubrationum seriem haud vulgarem Trithemius pertexuit. Et, Egberto jubente, Trium sedis Trevericæ primorum Antistitum officia, ut erat callens Musicæ, cantu haud inamœno celebravit.

Notus & ipse studiorum communione præstantissimo ejus ævi scriptori Gerberto, qui ex Monacho Floriacensi Abbas, ex Abbate Archiepiscopus Rhemensis, unde eiectus, per Ottonem Imp. Ravennatim, ac denique Romanum Pontificatum Sylvestri II nomine assecutus est. Hic, ut erat Matheseos quoque peritissimus, difficillimi operis sphaeram, torno elaboratam, artificiosè sequè excultam Mediolacensibus submisit, Epistolis suis non ad hos tantum, sed præcipuos imperii Proceres Egbertumque nostrum, atque ad eò ipsam

S. Matthiæ Monasteriū gloria miraculorum B. Celsi, latè inclarescit.

Academiae & eruditionis gloriâ Mediolacenses celebrantur.

Remigius & Gerbertus celeberrimi eruditione viri.

Theophaniam Augustam percelebris, cultissimo ad summa quæque ingenio & aptus, & quod rarius est, adhibitus, minus admirandus nisi ex cella ad hæc prodiret. Quanquam illa artis fortisq; raritate invidorum obtræctationem non evaserit.

An. Chr. 992
Folcardus
doctrina &
virtute apud
S. Maximinū
celebratus.

Et Folcardi Abbatis ad D. Maximinum hæc ætate virtus doctrinaque fulta, per quem monasterium illud non minus sanctitate morum, quàm eruditionis splendore excultum est. Novum eidem monumenti genus, labrum fontis orbiculare, ex ære ductum, variaque calatura fusilibusque ex metallo imaginibus arte rara exornatum, his versibus inscribitur, encomium viri complexis.

Vita sectator, virtutum verus amator,

Abbas nativorum dulcis Folcarde tuorum.

Rectè vivendi, tu nobis norma fuisti.

Perpes in orbe Dei: maneat tibi fors requiri.

O quisquis spirat, sic te Folcarde requirat!

Hoc labrum ante æstivale Refectorium, ut vocant, aquas loturis affundit. S. Gosberti atque Absolonis Monachorum artificum, Folcardi disciplina hoc obsequium præstantium, nomina exhibet. Sigefridum vero, sub illo, Comitem Lutzelburgensium, anno salutis 993 de natione ex Marischensi fundo, anniversariam sibi apud S. Maximinum, ubi sepulchrum unà cum Hedvige conjugæ nactus est, fundasse memoriam reperimus. Prædens loci Advocatus, qui beneficium hoc impendebat, ut reciperet dignius, & quorum in terris fuerat, Advocatos haberet in cœlis.

993
Sigefridus
Comes Lutzel.
S. Maximini
Advocatus, istuc
sepulchrum
nactus.

Egbertus Archiep. sanctè
moritur.

Egberto demum etiam hæc cura fuit. Ad S. Eusebium Protocypiscopum Trevirorum, quem impendebat, festo tempus, qui in 8. Decemb. cadit, die, factis illuc operatum, solenni apparatu, venerat, & ceu ultimam salutem, se litasse Deo hostia sensisset, declinata quæ illic strata erat pransuro mensâ, ad urbem reveniens, inclinante ad mortem valetudine, postera luce ad immortales de-

cessit. Ita enim habent fasti Cardonenses : *V IDVS*
Decemb. O Egbertus Archiep. Trev. An. Dom. Incarn.
DCCCCXIII Corpus Sacello D. Andreae, juxta ædem
Metropolitanam illatum, ubi ad latus dexterum his vet-
sibus ornatur.

Pontificum decus Ecclesia clarissima lampas,
Pax & amor populi, totius gratia cleri,
Hic jacet Egbertus, lucis regione repertus,
Præsul Trevericus, sedet aula conditor hujus.
Rexit & Ecclesiam senos denosque per annos.
Omnes dilectura prece commendate Patronum.

Spectatæ is prorsus dignitatis Antistes, procerus, & ad illustres ipsi-
 egregiam, cum majestate, formam erecto corpore. us natura &
 Quod tam illustre domicilium illustrior habitaret ani- virtus.
 ma. Ex monasticæ disciplinæ sanctimonia, ad Episco-
 patum hanc secum traduxit. verus pastor, qui & ipse
 pro concione populum doceret verbo, & exemplo tra-
 heret. Sacris litare Deo frequenter suo pro grege so-
 litus. inter quæ; hoc ejus vim precum commendat, quod
 summâ in æde, a prætervolante supra aram hirundine
 perfusus stercore, exulare cecus, & hanc, & omnes im-
 postero sacra domo jusserit. Ex quo tempore hiru-
 do nulla subisse, vastum ceterâ patensque latè tem-
 plum visa est; aut, si quæ subierit, mortua prolabi. Illo bit.
 ferè imperio eventoque quo D. Bernardus garrulas in
 lectione precum Philomelas, Himmerodii jussit conti-
 cellere. Ecclesiæ & Monasteriorum eximius, ut pro-
 motor è suis facultatibus, ita propugnator contra ha-
 stes, seu usurpatores bonorum profanos fuit. Unde
 plures Communione sacrorum Proceres ab eo proscri-
 ptos Gerbertus meminit. & Theodoricus hujus tempo-
 ris apud S. Eucharium scriptor eruditus. Egbertus mi-
 litum. inquit, ambitionem refrenare non timuit, compro-
 vincialium tyrannidem æquus arbiter auctoritate sua
 repressit, & omnia quæ Monasteriis erant hostili in-
 sione subtracta, manu potestatis undique recuperavit.

Hirundines
 ex summa
 æde proferi-
 bit.

Epist. 100. &
 101.
 Spoliatores
 Monasterio-
 rum spoliat.

Benefacit
Ecclesiis.

Suis ipse se opibus atque ornamentis spoliare solitus, ut cum pauperes, tum Religiosos, Ecclesiasque Dei his excoleret. Longam Suram, haud ignobile praedium, fluvio cognomini vicinum, S. illi Matthias cum amplissimis liberisque possessionibus debet. Egmondana apud Hollandos Abbatia, auream illi ingentis pretii, cum incluso S. Crucis, interque gemmas condito donario acceptam refert. ut & egregium pro S. Missae officio apparatus. Dignum quem hac tempestate Hollandi magis observent; ne suis nimium dispares Majoribus ab his inter sacra de caelo non agnoscantur.

An. Chr. 994
Ludolphus
Arch. Trev.
eligitur.

LUDOLPHUS Saxo genere, Goslariensis Ecclesiae viri, doctrinam morumque integritate ab Ottone laudatus, Trevirensi clero in sedem admissus est. cuius tamen auguratio, quam progressus clarior; temporumne, an gestorum obscuritate? haud facile dixeris. Gandesheimensi tamen apud inferiores Saxones Synodo interfuisse compertus est, magnumque inter primos Electores nomen fuit sortitus, Ottone ac Pontifice Gregorio V. ad hunc, aliosque viros principes, eximia dignitate excolendos, intento.

995
Otto Romae
Crescentium
premit.

996
Joanne XV
Papa defun-
cto Grego-
rius V. succe-
dit. qui Ot-
tonem coro-
nat, & Ger-
maniae Pro-
ceribus eli-
gendi Regis
potestatem
defert.

Rebus Mediolani & Romae turbatis, Otto à Joanne XV Papa evocatus, ad Crescentii Consulis seu Ducis Romae tyrannidem, qui ejecto Pontifice rerum potestatur, comprimendam adfuit. Et hunc quidem, restituto, admisit supplicem. Moxque, Joanne defuncto, Bruno Ottonis propinquus Bavariae Regis filius, qui in comitatu aderat, jam Sacerdos, à Romanis Regibus gratificaturis electus est, & Gregorius V. appellatus, quo imperatoriam coronam donatus Otto, cum Maria conjugis Augustalia insignia sumpsit. Cum verò destitutus prole Imperator esset, institutam Romae synodo, cuius acta intercidere, Germaniae proceribus electio non Regis concessa, deindeque usurpata ab iisdem fuerit. Quamquam incertum manserit, an illi soli omnesque sint constituti, quos Martinus Polonus, qui seculo XIII. sub Innocentio IV, vixit, recenset; ut Moguntinus Archiepiscopus

chicancellarius per Germaniam, Trevirensis per Galliam, Coloniensis per Italiam, Marchio Brandeburgensis Camerarius, Palatinus Dapifer Rex Bohemus pincerna. Certè iis officiis, sub Ottone, & post eundem celebratos, aut solos omnesque electioni fuisse adhibitos, compertæ satis falsitatis est. Liberam tamen deinceps fuisse Principum electionem, & penes hos ferè Ecclesiasticos inaugurationem perinde exploratum, neq; ad Gregorium X Pont. ut nonnulli volunt, hujus potestatis decretum esse rejiciendum. Otto, post Romam compositam, relegat iter per Italiam: quando per viam Maria Augusta, ut erat in libidinem profusa, amore Mutinensis Comitis occupata, cum pertrahere ad seculum non posset, tentati eidem adulterii crimen impingit, credulumque Ottonem inducit, ut innocenti caput auferret. Sed adest plexi innocentiam testatura, & præcipitem Cæsaris sententiam damnatura conjux, ferri candentis probationem offert: auditaque, in conspectu omnium, innoxie ignem tractat. Tum deinde alia impuritatis in Augustam signa, adolescentisque secum muliebri sub veste, in gynæceo aliti, detorta indicia; ut hæc flammis adjudicata sit, Comes sceleris post mortem suspitione absolutus, conjux, ad viduitatis solatium, quatuor castris donata. Otto verò non levi perstrictus iudicii præcipitati pœnitentia, raris hanc deinde pietatis, afflictionisque, clam palamve susceptæ, argumentis expiavit. Compertus etiam, ubi in Germaniam rediisset, S. Adelberti Pragensis Martyris Gesnam in Polonia supplex, atque in urbis conspectu nudipes adire limina, atque Archiepiscopatus, probato Romanis, titulo locum honorasse.

Verum ubi per absentiam suam turbata Romæ à Crescentio rursus omnia, eiectionem Gregorium, Joannemque Placentinum substitutum intelligeret, delecto injuriam milite vindicatum properavit, & Joannes quidem in fuga ab adversariis, lingua nasoque præputato, oculisque erutis, ambitionem luit. Crescentius verò in ar-

Quantum Electores nõ eo quo hodie numero definiti sint.

Maria Augusta cum infan-tem, tentati in adulterii specie dedisset neq; ipsa rea comburitur.

An. Chr. 997
Ottonis dolor & pœnitentia ob præceptum iudicium.

998

999

Crescentius iterum rebel- lis perit, uxorem Otto de- ce perit.

ce obsessus, ac denique, in fidem ut nonnulli volunt, receptus, abscissa cervice, vel ut alii membratim truncatus, perfidiam exspiravit, relicta uxore, quæ muliebri dein illecebra & venustate Ottonem tenuisse fertur. An primo, usque ad flagitium, haud satis observatum est. certe miserabili deinde catastrophe optimum principem creditur evertisse.

1000

Gerbertus
Pontifex Sil-
vester dictus.

Santmaximi-
nianis jus
monetæ tri-
buitur.

Otto Caroli
M. sepulchrū
aperit.

1001

In Italiam
reversus fed-
tione pericli-
tatur.

An. Chr. 1002
Otto in Italia
mortuus A-
quisgranum
translatus
sepelitur.

Redit ab ea illæsus in Germaniam, postquam Romæ in Gregorii defuncti locum Silvestrum II, ex Gerberto Ravennatum Archiepiscopo, vidisset substitutum, ac Treviris, S. Maximini Abbati Ostrado, jus cudendæ signandæque monetæ, diplomate Cæsareo indulsit. Aquisgranum postea cum legato Pontificio transit, coactaque illic Synodo, Giseleri Magdeburgensis, geminas cathedras occupantis, causam iudicio Episcoporum decidit: ac curiosa indagazione sepulchrum Caroli Magni penetravit, reperitque, etiam à morte, regali in folio confidentem, amictumque purpurâ, & auream præse crucem ferentem. Quâ, cum vestium parte, subtractâ, pietatis esse credidit, & hæc auferre, & cetera relinquere. Hinc Italiam revisit, quo potissimum stimulo incertum; nisi quod pro Crescentio jam uxor esset. Belium istic quidem non reperit, sed peperit. Nam Synodo ob Saxonicas Episcoporum controversias habita, Romani, in seditionem coorti, pænè Imperatorem oppressere, nisi fortior Germanorum virtus scelus avertisset, autoribus ad supplicium deditis. Inde verò post Tudertinam cum Silvestro celebratam synodum, rediitque ad urbem, cum discessum pararet in Germaniam, & Crescentia spe conjugii, quam conceperat, se frustrari animadverteret, chirothecis veneno illitis oblatisque infecisse creditur, quanquam Ditmarus, ejus temporis autor, puerili pustularum lue extinctum tradat. Unde unde morbum traxerit; constat illum mulieres tam puerum optimas, quam virum pessimas expertum fuisse. S. Heriberti Coloniensis Archiepiscopi societate felix in morte fuit. Quin deserendi regni, solitudinisque

que, S. Romualdi suafu, adeundæ, hæfisse ambiguum memorant. Hanc designaffe animo, ut meliorem; illi adhuc ut commodiori adhæfisse vifus est: quòd facilius fit rectè confulta agnoscere, quàm perpetrare. Mortuus X. cal. Febr. in Germaniam ad basilicam Aquisgranensem translatus est.

Insignia imperii, cum lancea Dominica (quæ nempe Domini armata clavo esset) ab Heriberto reportata, Moguntia ab Archiepiscopo Willigiso aliisque procerum faventibus Henricus Dux Bavarie accepit, nepos ex Henrico Treviris exule, quem S. Wolfgangus ad omnem pietatem instruxerat, & Imperatorem jam dudum præsciamente salutarat. Mosellani, obnitente tam eorum Duce Theodorico, cum Francis, adversus Suevos Saxonesquenaverunt. Sed & his quæ armis, quæ consiliis ad se traductis Henricus Cunigundem Lutzelburgicæ stirpis ex Sigefrido, ut plerique sentiunt, filiam, (quanquam Brovverus aliique ex Giselberto neptem putent) spontam sibi junxit. Quæ Paderbornæ coronata, ipse demum Aquisgrani, ceteris Archiepiscoporum procerumque assentientibus, iteratò coronam, ita urgente Heriberto, suscepit; quòd Moguntinensis coronatio vitio facta diceretur.

Trevirum subinde ingressus fines, Prumiensem Abbatiam, ut sacrorum erat locorum amator, inivit, eamque religione atque opibus, thesauròque Ecclesie florentem admiratus, ab Udono Præsule suppellectilis, vasorumque omnis generis ac thecarum, quibus Reliquiæ conderentur, descriptionem memoriæ gratiâ postulavit, quæ in sequentem quoque ætatem est propagata.

Hinc Theodonis villam ingressus, cum in Comitio Procerum Theodoricum & Herimannum Mosellano- rum Duces, parum æquitatis legumque observantes comperisset, Mulsbergio castello, quo se tuebantur, e- verso, coercuit. Quando eundem S. Servatii apud Confluentes recens celebrati memoria, hinc Trajectum

Henricus Ba-
varia Dux ex
rebelli patre
Otonis ne-
pos in Regē
Germ. bis co-
ronatur, du-
ctā Cunigun-
de Lutzel-
burgicā.

1003
Prumie ex-
ceptus Reli-
quiarum the-
saurò dele-
ctatur.

Theodonis-
villa castigat
Mosellanos
Duces.

S. Servatio
singularem
honorem ha-
bet.

Mortui se in-
vicem sancti
honorant.

Pueri uvarū
raptores pu-
niti.

An. Chr. 1005
Otto Lotha-
ringiæ infe-
rioris Dux
Carolingorū
ultim⁹.

ad præcipuam ejus sedem, veneratione debita colendam, traxit. Huc enim pertinere credimus, quod Gulzæ, supra ostium Mosellæ, in vinea Trajectensi, Ecclesiæ D. Servatii addicta, evenisse tradunt. Hanc enim cum adversus raptores agrè tuerentur, quibusdam Patroni sui Reliquiis Canonici muniendam censuere. Quæ Confluentiâ, ad quam appulerant, frequenti populo- rum accursu delata ubi S. Beati montem, Carthusia nunc sacrum, præterveherentur, trina inclinatione locum hunc salutasse, & cum habitationem, quam invasores tenebant inter Epulas attingerent, repente omnes, ceu fulmine tactos, concidisse affirmant. Auxit deinde sancti reverentiam, ejusque prædii immunitatem, quod pueri uvarum raptores, ubi maturescenibus botris in vineam penetrassent, plures, eo quo quisque habitu avellere racemum moliebatur, obriguerint, totaque spectaculum die vicinis affluentibus facti sint, dum parentes ad Sancti aram supplices, votis precibusque veniam absolutionemque impetrarunt. Missi, quod in votis fuerat, confertis manibus pueri Trajectum ad S. Servatii Basilicam pœnitentiâ ritè defuncti sunt, lateque omnibus furti metum, Sanctorumq; observatione ingenerarunt. Quæ in monumentis Collegii nostri Confluentini, hac aliquando possessione freti, ut fuere asserta, sic Broverus hoc loco communicavit: licet apud nonnullos risum facilius, quàm fidem habitura. Sed historia lautissimæ instar mensæ, diversa diversis proponit fercula, cum plurium palatis deserviat. nec divitiarum quidem Sapientiæ opera sapiunt omnibus. Quæ nonnulli fastidiunt, aliorum sunt delicia.

Trajectum Henricus, & venerandi D. Servatii, & canonice disciplinæ, quæ labem trahere, ut mortalia omnia, videbatur, expurgandæ gratiæ adiit. Sub hoc Otto Lotharingiæ inferioris, quæ in Brabantiam excurrerat, Dux Carolingorum, ut creditur, ultimus (Nivigellis, an Coloniæ? ambigitur) vivit abiit, mascula, in illo nomine sepulta progenie, in qua

Germa

Germani imperium exorsi sunt, ne sola illud voce retro-gradum censeamus * Ita hæc quoque Lorcharingia Germanorum imperio ex pacto reddita est, quam Imperator Godofrido Arduennati, Godofridi Barbatii filio, concessit.

Interea Hardvini, ad tyrannidem vergentis, seditione concitata Italia, Henricum, citra moram, cum Regina Cunigunde, Ticinum, seu Papiam, trans alpes abstraxit. Ubi exercitu stante extra urbem, intra mœnia Rex in palatio multitudine fremente periclitari cœpit, quando Giselbertus Lutzburgicus, Reginae frater, fortissimus juvenis, dum per mœnium ruinas, cum milite suppetias laturus, in medium Longobardorum agmen irumpit, illatis acceptisque vulneribus, ingenti omnium mœnore concidit. Rex tamen periculorum victor, reliquos Longobardiae ac Tusciae populos obsequii promptiores expertus est. Hinc igitur Germaniae redditus, religioni per varia Monasteria instaurandae se totum impendit, ac convocata Tremoniam Westphalorum synodo, egit, ut Corbejae Saxonicae, Fuldae, Hersfeldiae rectius consuleretur. Dum tamen Augiae in Alemannia Immonem ex Prumia assumptum Abbatem, in vitis Monachis praeficit, qui rigori humanitatem posthabeat (quod religiosos prudentesque viros moderantibus vitium est) plerosque exasperatos, cum Monasterii rebus aversis, dissipavit. Religiosus, qui humanitate aequisque non regitur legibus, religiosus non est. Hoc eodem tempore, se Theodoricus jam grandævum inter Monachos B. Eucharii Treviros receptum à Richardo Praefule perbenignè asserit, ac postea exorsum scribere vitam ac miracula B. Celsi, miraculo consanatum à te-

Francofurti subinde Synodus à triginta & sex Episcopis instituta est, quâ Episcopalis sedes, nuper ab Henrico

* NB. Otto vox retro-gradus est.

Henricus, seditionem in Italia oppresurus pœne opprimitur.

Diversis re-dux Monasteriis consulit.

An. Chr. 1006 Immo Augie praefectus nimio rigore peccat.

Theodoricus apud S. Matthiam B. Celsi miracula, ipse sanatus à podagra, scribit.

1007

Francofurti in Synodo Bambergensis

sis Episcopat-
tus probatur.

1008
Ludolphus
Trev. Arch.
moritur, scri-
ptore vita
desinitus.

In diversis
laudandus,
ut etiam in-
restituitis re-
gulari disci-
plinæ Cano-
nicis.

Adelberone
Cunigundis
fratre negle-
cto, Henricus
Clero assen-
tiente Me-
gingaudum
ad Archiepi-
scopatū
promovet,
utpote digni-
orem.

co Bambergæ instituta, auctoritate Joannis XVIII Pont. est approbata. cui interfuisse Ludolphum Trevirensē Archiep. subscriptione illius testatum est.

Et fuit hic supremus, quo celebratur, in vita actus, quæ insequenti illum anno destituit, sepulturæ loco haud satis comperto. Illustris illi vitæ acta non desinere; sed historicus scriptor; ut appareat mortalibus quantum talis ad immortale nominis decus, vitæque communis ex Majorum exemplis formandæ rationem momenti dignitatisque adferat, plerisque sine honore morituris, nisi scriptores viverent. Certè Otto Fulden- sis, in Prologo ad vitam S. Pyrrini illustratam, pauca multa de illo scribenda insinuat, dum, ad illum, inquit, *Fides & veritas te composuerunt, ceteraque virtutum cetera tam firma tutela muniunt, ut livore careas, & ab omni ventositate immunis existas.* Illud verò etiam zelum religionemque Præsulis demonstrat; quod summæ ædis Canonicos, solutioni rursus vitæ subdu- ctos, ad communis vitæ normam, societatemque eorū- dem mensæ legumque revocavit. Quod nemo, nisi rara auctoritate ac pietatis studio munitus, suoque ad severioris disciplinæ usum, exemplo prævius, facile im- petrabat; neque enim ad ardua persuadenda imperan- daque aliis idoneus potensque est, qui suis ante affecti- bus vitis que non didicit imperare.

Imperator ubi ex Ludolphi morte vacare sedem in- telligeret, ad dignum illi Præsulem sufficiens cogi- tationes vertit. Erat in eadem Ecclesia Adelbero ad- D. Paulinæ Præpositus Cunigundis uxoris frater, qui & Theodoricum Metensi nuper cathedræ datū Antistite & Henricum Bavaricæ ante trienniū ab Henrico creatū Du- cē, præter Gisbertū nuper Ticinensi seditione cadentē fratres censebat (adeo Lutzelburgensis hæc ex Sigeber- to patre familia repente creverat) Hunc tot hominum favor, ac Cunigundis etiam Reginae preces, tum electi- his inclinati favor Archiepiscopum designabat, unus Henricus Rex, quæ illius erat integritas, sola morum minus

minus castigata indole, & ob templum D. Martini nuper spoliatum occupatâque ab eodem Monasterii bona, adversus Meginaudum Moguntinensi Ecclesiæ Præpositum, probitate vitæ spectatum, peregrinum affini, præhabendum duxit, Trevirisque assentientibus præfecit.

Hinc in Cæsarem iræ, & Theodorici Henricique fratrum conspiratio, junctâque in obnitentem arma. Adelberonis fors Treviros jam possidentis visa melior, at vis Henrici & causa potior, animusque ad munera & præces incorruptus. Fratres, quibus & possessa retinere, & augere inerat cupiditas, commoverat Babenberga dos Cunegundis, quam ille, hac, (ut pietatis, & continentiae simul juratæ sanctissimi erant conjuges) indulgente, Ecclesiæ concesserat. Hanc ad se familiamque redire, quam Christi (licet duo illorum ex Ecclesiæ bonis viverent) esse malebant. Henrico igitur, ne dicam Deo, obniscus Adelbero, occupatâ jam in sede stabat. Henricus frater, & ipse gravissimo Cæsari ducatus accepti beneficio obnoxius, fratri dissimulanter, quam apertè potentius adstitit, vassè scilicet, ut tanquam amico Cæsar fideret, sed frater uteretur.

Etenim Adelbero, ubi vim ad Meginaudum inducendum parari sensit, conscripto milite urbis Palatium, vasis tunc muris turribusque (quarum hodie dum unum cum muri parte superest) munitum insedit. ubi primum quidem à Meginaudò nequicquâ oppugnatus, ab ipso denique Imperatore cum exercitu obsessus, detrimenta, neque accipit in urbe levia, neque hostibus frequentè erumpens intulit, dum annonæ denique deficientis penariâ, Henrico Boiorum Duce medio, exitum pactus est. Digresso Adelberone, præsidia Henricus Liberum eximovet, ac Meginaudum, jam ante à tribus Episcopis, Willigiso Moguntino, Heriberto Colonensi & Baldrico Leodiensi confectatum, instituit; acque in Superioriorem Lotharingiam, ubi & Theodorici Episcopi, Theodorici fratris Metentam, tutelâ specie, Theodorico Mosellanorum Ducis filio

Adelbero cum fratribus se opponit Meginaudò & Cæsari.

Ex urbis Trev. palatio se contra utrumque tutetur.

Liberum exitum impetrat.

Theodorici frater Metentam, filio

tus in vasor
bello etiam
petitur.
An. Chr. 1009
Theodoricus
dolosa se e-
tiam pace
subiicit.

1010
Gisela Hen-
rici Imp. Ste-
phanum cum
toto Hunga-
ria regno ad
Christum ad-
duxit.

1011
Adelbero
cum Theo-
dorico geni-
na pressus
Synodo est.

Theodori-
cus in perti-
nacia con-
stans.

1012

filio minorenni submoto, inuaserat, belloque Treverico
alimenta suppeditarat, exercitum traduxit. At Theo-
doricus valida sese urbis Metensis munitione continuit,
quæ tamen Saxonum Selavorumque feroci impetu, at-
tritis viribus, Theodoricum quoque ad dolosæ paci-
consilia vertit. Quæ Henricus deliniri visus, iucundior
sese Gisela sororis eximia pietate, & Hungarorum ac
Christum transitu oblectabat. Hæc enim conjugem
Toxi, seu Stephanum, (qualis à baptisate nuncupatus)
Regem, Christianam inbutum disciplinam, eam denique,
ut cum toto profiteretur regno, felici persuasione
induxit, suisque salutem, Ecclesie incrementum, amicis
Germanisque gaudium, æternam sibi, cum sancto dei
Rege, gloriam peperit. Quanquam exemplo magis
probatissimæ vitæ, quam eloquentiâ obtinuisse hanc
mulier, ante viros Apostolicos, palmam videatur,
adeo potentius his suadetur, quam verbis. Treviri
utriusque conjugis beneficia liberalitatemque, suis
in diariis, recensent.

Adelberonis inter hæc Fratrisque Theodorici, Hen-
rico Duce colludente, sopita magis, quam oppressa
conjugatio, novis rebellionis igniculis gliscebatur; neque
enim Megingaudus Trevirim unquam admittit sedem
alibi, quam Confluentia fixerat: neque Theodoricus
Metis pupillo spem locumque faciebat. Quare Henricus
Episcoporum Synodo Confluentia habita, illorum
cecu contumacium, proscriptionem meditabatur; cum
missis intercessoribus, & spe parendi facta, Moguntinam
ad Synodum delata causa est, ubi denique præsentibus, cum
sua minimè consilia factaque probarent, iterum simula-
ta pace elabuntur, & revertentem Haimonem Virdu-
nensem Episcopum cum Duce Mosellanorum Theodo-
rico aggressi, magnâ clade, hoc graviter vulnerato cap-
toque, profligant. Unde Theodorico quidem inter-
dictum sacris, Henricus ducatu spoliatus est. quem ta-
men

men denique, cum gratia Regis, recepit. Adelbero
 verò morbi langvore, & cum eodem scelerum perstri-
 ctus conscientia, fortè & sororis optimæ impulsus hor-
 ratu, Megingaudus Episcopatum, seque ejus obsequio,
 malè occupata bona possessoribus restituit, vitamque
 penitentis amplexus est, illo, quo Henricus tempore in
 Italiam Cunigunde socia profectus à Benedicto VIII
 Pont. augustali diademate, anno salutis MXIV. ad vi
 calend. Martii redimitus est. Annus verò insequens,
 quo composita jam ad pacem Trevirorum Ecclesiâ
 Megingaudus fruiturus putabatur, Archiepiscopali in
 urbe Confluentina pacem in sepulchro, vigiliâ Na-
 talis domini reperit, quam nullæ deinceps
 mortalium turbæ interpellarent.

Adelbero re-
 sipiscit, &
 Megingaudus
 cedit, bonis
 que Ecclesiæ
 occupatis.

1014
 Megingau-
 dus mox
 Confluentia
 moritur.

1015

LIBER